

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO ÚSTŘEDNÍHO ŠKOLNÍHO INSPEKTORA	5
JAK ČÍST PUBLIKACI	6
1 ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST V ŠETŘENÍ PISA 2018	10
1.1 POJETÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI V PISA	10
1.1.1 DEFINICE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI PISA 2018	11
1.1.2 HODNOCENÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	11
1.1.3 ČTENÁŘSKÉ PROCESY	11
1.1.4 TEXTY	12
1.1.5 FORMÁT ODPOVĚDÍ	13
1.1.6 FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ OBTÍŽNOST OTÁZEK	13
1.1.7 SCÉNÁŘE	15
1.1.8 ÚKOLY	15
1.1.9 PLYNULÉ ČTENÍ	15
1.1.10 METAKOGNICE	16
1.1.11 ÚLOHY UVOLNĚNÉ KE ZVEŘEJNĚNÍ	16
1.2 ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST V OSTATNÍCH DOMÉNÁCH ŠETŘENÍ PISA	16
1.2.1 ÚLOHY Z PŘÍRODOVĚDNÉ GRAMOTNOSTI	16
1.2.1.1 Migrace ptáků	17
1.2.1.2 Nízkoenergetický dům	21
1.2.2 ÚLOHY Z MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	26
1.2.2.1 Které auto si vybrat?	27
1.2.2.2 Větrná energie	29
2 UVOLNĚNÉ ÚLOHY PISA ZE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	34
2.1 BEZPEČNOST MOBILNÍCH TELEFONŮ	35
2.2 ÚLOHA VELIKONOČNÍ OSTROV	39
2.3 PLYNULÉ ČTENÍ	50
3 INSPIRACE PRO ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI V KONTEXTU MATEMATIKY	60
3.1 GRADOVANÉ ÚLOHY	60
3.1.1 CO JSOU GRADOVANÉ ÚLOHY	60
3.1.2 CO PŘINÁŠEJÍ GRADOVANÉ ÚLOHY	60
3.1.3 CO JSOU PARAMETRY GRADACE	61
3.1.4 PROČ GRADOVANÉ ÚLOHY ZAŘAZOVAT DO VÝUKY	63
3.1.5 JAK GRADOVANÉ ÚLOHY POUŽÍVAT	63
3.1.5.1 Gradované úlohy nahrazují výklad, vedou k objevům	63
3.1.5.2 Gradované úlohy jako nástroj diagnostiky	69
3.1.6 NÁZORY UČITELŮ, KTEŘÍ GRADOVANÉ ÚLOHY VYUŽÍVAJÍ	72

3.1.7	PŘÍBĚH ZE TŘÍDY	75
3.2	ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST V MATEMATICE.....	76
3.2.1	GRADOVANÉ ÚLOHY PRO ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI V MATEMATICE ...	77
3.2.2	NÁMĚTY ČINNOSTÍ PODPORUJÍCÍCH ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI V HODINÁCH MATEMATIKY.....	84
3.2.2.1	Převyprávění.....	84
3.2.2.2	Strategie hledání klíčových slov a shrnutí textu	87
3.2.2.3	Čtení nelineárních textů – grafy.....	88
3.2.3	BLOOMOVA TAXONOMIE A GRADOVANÉ ÚLOHY	90
3.2.4	SHRNUTÍ.....	91
4	INSPIRACE PRO ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI V KONTEXTU PŘÍRODOVĚDNÝCH PŘEDMĚTŮ.....	94
4.1	PŘÍRODOVĚDNÁ A ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST: PROLNUTÍ A DOPAD NA UČENÍ ŽÁKA ...	94
4.2	NÁROKY NA UČITELE PŘÍRODNÍCH VĚD, KTERÝ CHCE ROZVÍJET OBĚ GRAMOTNOSTI .	95
4.3	JAK ČTENÁŘSKÝ CÍL NAPLŇUJE OBOROVÝ CÍL + UKÁZKA LEKCE	96
4.4	PROČ JE DŮLEŽITÉ ROZVÍJET ČTENÁŘSTVÍ V PŘÍRODOVĚDNÝCH PŘEDMĚTECH	96
4.5	ZNAKY A ZDROJE DOBRÉHO TEXTU VE VÝUCE	97
4.6	PRÁCE S ODBORNÝM TEXTEM A UKÁZKY NÁCVIKU S RŮZNÝMI TYPY TEXTŮ.....	98
4.6.1	TEXTY SOUVISLÉ – LINEÁRNÍ.....	98
4.6.2	TEXTY NELINEÁRNÍ – OBRÁZKY, MAPY, TABULKY, GRAFY	100
4.7	UKÁZKA PRÁCE SE SOUBOREM TEXTŮ	101
4.8	BADATELSTVÍ	108
4.9	PRÁCE S BELETRISTICKÝM TEXTEM V ODBORNÉM PŘEDMĚTU	109
4.9.1	BADATELSKÁ AKTIVITA PRO 1. STUPEŇ.....	111
4.9.2	BADATELSKÉ AKTIVITY PRO 2. STUPEŇ.....	113
4.10	PROJEKT – O RACKOVI A KOČCE, KTERÁ HO NAUČILA LÉTAT.....	114
4.11	SHRNUTÍ.....	115
5	ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI U ŽÁKŮ SE SLABŠÍMI ČTENÁŘSKÝMI DOVEDNOSTMI V OBORECH STŘEDNÍHO ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	118
5.1	KONTEXT ROZVOJE ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI ŽÁKŮ STŘEDNÍCH ŠKOL.....	118
5.2	ROLE ZÁKLADNÍCH A STŘEDNÍCH ŠKOL V ROZVOJI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI	118
5.3	ÚROVNĚ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI ŽÁKŮ STŘEDNÍCH ODBORNÝCH ŠKOL	119
5.4	ČTENÁŘSKÁ GRAMOTNOST JAKO SOUČÁST VÝUKY STŘEDNÍCH ODBORNÝCH ŠKOL..	119
5.5	DOPORUČENÍ K ROZVOJI ŽÁKŮ S NÍZKOU ÚROVNÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI NA STŘEDNÍCH ODBORNÝCH ŠKOLÁCH.....	120
5.5.1	INSPIRACE PRO PŘIZPŮSOBENÍ VÝUKOVÝCH METOD A OBSAHU VZDĚLÁVÁNÍ GRAMOTNOSTNÍ ÚROVNI ŽÁKŮ.....	120
	Doporučení 1: Motivace žáků k četbě	121
	Doporučení 2: Aktivizace žáků ve výuce	121

Doporučení 3: Slovní zásoba	122
Doporučení 4: Plynulost čtení	123
5.5.2 INSPIRACE PRO ROZVÍJENÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI VE VÝUCE ODBORNÝCH PŘEDMĚTŮ.....	123
Doporučení 5: Texty v odborných předmětech.....	124
Doporučení 6: Čtenářské strategie v odborných předmětech	125
Doporučení 7: Poskytování opory při práci s odbornými texty.....	125
5.6 ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI U ŽÁKŮ NA SOŠ A SOU	126
5.6.1 KRITÉRIA PRO ÚSPĚŠNÝ ROZVOJ V OBLASTI ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI.....	126
Kontakt s žákem	126
Příprava učitele	126
Motivace	127
Střídání činností	128
Rozsah textu	128
Hodnocení.....	128
5.6.2 ROZVOJ SLOVNÍ ZÁSOPY.....	128
5.6.3 ČTENÁŘSKÉ DÍLNY	130
5.6.4 LITERÁRNÍ MYŠLENKOVÁ MAPA.....	133
1. Vyučovací hodina (hodina ICT).....	133
2. Vyučovací hodina (hodina ČJ).....	133
3. Vyučovací hodina (hodina ČJ).....	133
5.6.5 UKÁZKA LEKCE PALAČINKY – PRÁCE S TEXTEM VE VÝUCE OBORU STRAVOVACÍ A UBYTOVACÍ SLUŽBY.....	135
PŘÍLOHA 1 POPIS ÚROVNÍ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI PISA 2018.....	140
PŘÍLOHA 2 VYMEZENÍ OBLASTI PŘÍRODOVĚDNÉ GRAMOTNOSTI V PISA 2015.....	141
PŘÍLOHA 3 POPIS ÚROVNÍ PŘÍRODOVĚDNÉ GRAMOTNOSTI PISA 2015	143
PŘÍLOHA 4 VYMEZENÍ OBLASTI MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI V PISA 2012	144
PŘÍLOHA 5 POPIS ÚROVNÍ MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI PISA 2012	146
PŘÍLOHA 6 UVOLNĚNÉ ÚLOHY Z PILOTNÍHO ŠETŘENÍ PISA 2018.....	147
Úloha Slepíčí fórum.....	147
Úloha Kravské mléko	157
PŘÍLOHA 7 PRACOVNÍ LISTY S GRADOVANÝMI ÚLOHAMI.....	169
PŘÍLOHA 8 PRACOVNÍ LIST K LEKCI ENERGETICKÉ NÁPOJE	180
PŘÍLOHA 9 PRACOVNÍ LISTY K LEKCI ROPA.....	185
PŘÍLOHA 10 PRACOVNÍ LIST K LEKCI PALAČINKY	188
SEMINÁŘE A MATERIÁLY ČŠI K ROZVOJI GRAMOTNOSTÍ.....	190
DOTAZY A KOMENTÁŘE.....	191